

Warszawa, 7 października 2016 r.

**Komunikat FOR:
Ocena deklaracji programowej Platformy Obywatelskiej**

- **Zaprezentowana przez Platformę Obywatelską deklaracja programowa zawiera wiele istotnych postulatów dotyczących wolności gospodarczej, w szczególności sprzeciw wobec renacjonalizacji przedsiębiorstw, etatyzmu i interwencjonizmu.** Poza tym warto pochwalić utrzymanie podnoszenia wieku emerytalnego, postulat podatkoskładki, przyjaźniejsze rozwiązania rynku pracy dla kobiet, poprawę dostępności żłobków i przedszkoli oraz wzmocnienie samorządów. Niestety za postulatami nie idą propozycje konkretnych rozwiązań. Przyjmujemy to za zgodne z ogólnym charakterem deklaracji programowej (w przeciwieństwie do programu), ale w przyszłości oczekujemy zaprezentowania szczegółowego programu z szacunkami skutków fiskalnych.
- **W Deklaracji pojawia się też niestety szereg szkodliwych propozycji, w myśl których państwo miałyby m.in. subsydiować małe i średnie przedsiębiorstwa, mieszkania i turystykę młodych rodzin, wyświadczyć kolejną niedźwiedzią przysługę osobom w średnim wieku i w niejasny sposób wspierać seniorów.** Państwo zamiast subsydiować kredyty dla MSP, powinno znieść podatek bankowy, zamiast subsydiować wynajem mieszkań, powinno ograniczyć nadmierną ochronę lokatorów, zamiast umożliwić branie rocznych płatnych urlopów osobom ok. 50 roku życia, powinno znieść przedemerytalny okres ochronny. Szkodliwe będą też „bony mieszkaniowe” na mieszkania własnościowe, czy „czeki turystyczne”: Polska gospodarka potrzebuje reform systemowych i warunków dla wzrostu inwestycji przedsiębiorstw, a nie finansowania konsumpcji przez państwo.

W komunikacie oceniamy gospodarcze konsekwencje deklaracji programowej Platformy Obywatelskiej, dalej nazywanej Deklaracją. Należy jednak pamiętać, że konsekwencje gospodarcze mogą mieć także szersze propozycje ustrojowe, w szczególności dotyczące poszanowania niezależności Trybunału Konstytucyjnego, czy rozdzielenia urzędów Prokuratora Generalnego i Ministra Sprawiedliwości. Jakkolwiek wszystkie części Deklaracji są wysoce ogólne i żadna nie zawiera wyliczeń kosztów fiskalnych, to rozumiemy że deklaracja w przeciwieństwie do programu może pozostawać na wysokim poziomie ogólności.

Kierunek głównych postulatów Deklaracji jest pozytywny, w szczególności ważne jest zobowiązanie utrzymania obecnego podnoszenia wieku emerytalnego i sprzeciw wobec forsowanej przez rząd renacjonalizacji przedsiębiorstw. Jakkolwiek brak szczegółów, to bazujące na propozycjach PO z września 2015 roku wprowadzenie jednolitej podatkoskładki (co proponuje również rząd) i likwidacji umów zleceń na rzecz jednolitego kontraktu zatrudnieniowego, wydają się pozytywnym kierunkiem. Pozytywne efekty prodemograficzne może mieć również zwiększenie puli urlopu rodzicielskiego do wykorzystania przez ojców oraz (potencjalnie kosztowna fiskalnie) poprawa dostępności żłobków i przedszkoli.

Zwiększenie udziału dochodów własnych w finansowaniu samorządów, o ile naprawdę taki będzie efekt szczegółowych propozycji, również wydaje się pozytywne: im większy udział dochodów własnych i mniejszy transferów z rządu centralnego, tym bardziej odpowiedzialną fiskalnie politykę prowadzą samorzady (Sola i Palomba, 2016; Escolano et al., 2012).

W Deklaracji pojawiają się również propozycje bezpodstawnych i szkodliwych interwencji w gospodarce, o niejasnych skutkach fiskalnych, w szczególności (1) subsydiowania małych i średnich przedsiębiorstw (MSP), (2) subsydiowania konsumpcji młodych rodzin oraz (3) kolejnej niedźwiedziej przystugi dla osób w średnim wieku i niejasnego wsparcia dla seniorów.

Propozycje preferencji i gwarancji kredytowych dla MSP to zły kierunek. Politycy kochają wspierać MSP, ale przykłady ze świata pokazują, że wsparcie kierowane jedynie do małych firm hamuje wzrost przedsiębiorstw (FOR, 2015). Szkodzi więc zamiast pomagać. Jeżeli PO chce wesprzeć dostęp MSP do kredytu, to przede wszystkim powinna zlikwidować podatek bankowy. Obligacje skarbowe są zwolnione z podatku bankowego, więc banki zamiast finansować inwestycje przedsiębiorstw, wolą kredytować rosnącą konsumpcję państwa. Z kolei „granty na poradę” to *de facto* subsydium dla firm doradczych i luka, która z pewnością została wykorzystana do zmniejszania ciężaru podatku przez zasięganie fikcyjnych porad.

Niepokoją koszty fiskalne i potencjalny wpływ na ceny nieruchomości zapowiadanych bonów mieszkaniowych, mających wspierać młode rodziny. Bony miałyby dotyczyć zarówno mieszkań na wynajem, co mogłoby poprawiać mobilność międzyregionalną, jak i mieszkań własnościowych, co jest niezrozumiałe. Jeżeli PO chce poprawić dostępność mieszkań na wynajem, to powinna przede wszystkim ograniczyć nadmierną ochronę lokatorów, która hamuje rozwój tego rynku w Polsce. Wiele zależy od nieokreślonej konstrukcji bonów: w najgorszym wariantcie wsparcie mieszkań własnościowych mogłoby doprowadzić do bańki na rynku nieruchomości. Natomiast postulat „czeku turystycznego” subsydiującego turystykę krajową rodzin to wspieranie konsumpcji, kiedy gospodarce potrzeba więcej inwestycji.

Szkodliwy wydaje się również pomysł jednorocznego płatnego urlopu dla pracowników ok. 50 roku życia. Już teraz przedemerytalny okres ochronny podkopuje ich konkurencyjność na rynku pracy. Perspektywa rocznego płatnego urlopu dodatkowo zniechęciłaby pracodawców do zatrudniania osób w tym wieku. Wątpliwości budzi również pomysł Narodowego Programu Senioralnego, zarówno co do zakresu interwencji państwa (państwo nie jest skutecznym instrumentem do zapewnienia seniorom możliwości realizacji hobby), jaki niejasnych kosztów (ile będzie kosztował „czek dla rodzin” albo zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej?).

Rozumiemy, że Deklaracja jest czymś innym niż program. Dlatego z niecierpliwością oczekujemy publikacji programu PO, który będzie zawierał szczegóły postulatów Deklaracji, wraz z oszacowaniami kosztów fiskalnych. Od każdej partii, w tym także od PO, należy oczekiwać wiarygodnych wyliczeń dotyczących skutków fiskalnych składanych propozycji.

Literatura

Escolano, J., Eyraud, L., Moreno Badia, M.; Sarnes, J., Tuladhar, A. (2012), Fiscal Performance, Institutional Design and Decentralization in European Union Countries, IMF Working Paper No. 12/45.

FOR (2015), Następne 25 lat. Jakie reformy musimy przeprowadzić, by dogonić Zachód?, Forum Obywatelskiego Rozwoju, <https://www.for.org.pl/pl/a/3559,Raport-Nastepne-25-lat-Jakie-reformy-musimy-przeprowadzic-by-dogonic-Zachod>

Sola, S., Palomba, G. (2016), Sub-nationals' risk premia in fiscal federations: Fiscal performance and institutional design, Journal of International Money and Finance 63, May, 165–187.

Forum Obywatelskiego Rozwoju

FOR zostało założone w 2007 roku przez prof. Leszka Balcerowicza, aby skutecznie chronić wolność oraz promować prawdę i zdrowy rozsądek w dyskursie publicznym. Naszym celem jest zmiana świadomości Polaków oraz obowiązuje i planowanego prawa w kierunku wolnościowym.

FOR realizuje swoje cele poprzez organizację debat oraz publikację raportów i analiz podejmujących ważne tematy społeczno-gospodarcze, a w szczególności: stan finansów publicznych, sytuację na rynku pracy, wolność gospodarczą, wymiar sprawiedliwości i tworzenie prawa. Z inicjatywy FOR w centrum Warszawy i w internecie został uruchomiony licznik długu publicznego, który zwraca uwagę na problem rosnącego zadłużenia państwa. Działania FOR to także projekty z zakresu edukacji ekonomicznej oraz udział w kampaniach na rzecz zwiększania frekwencji wyborczej.

Wspieraj nas!

Pomóż nam chronić wolność oraz promować prawdę i zdrowy rozsądek w dyskursie publicznym. Zdrowy rozsądek oraz wolnościowy punkt widzenia nie obronią się same. Potrzebują zaplanowanego, wyczerpanego i skutecznego wysiłku oraz Twojego wsparcia.

Jeśli jest Ci bliski porządek społeczny szanujący wolność i obawiasz się nierozsądnych decyzji polityków udających na Twój koszt Świętych Mikołajów, **wesprzyj finansowo nasze działania**. Każda darowizna jest dla nas ważna i potwierdza słuszność naszej pracy. Zachęcamy do regularnego wspierania FOR w postaci stałych przelewów.

Wyślij przelew na konto FOR (w PLN): 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

W sprawie darowizn, możesz się skontaktować:

Patrycja Satora, Dyrektor ds.rozwoju FOR

Tel. 500 494 173

Patrycja.satora@for.org.pl

Już dziś pomóż nam chronić wolność - obdarz nas swoim wsparciem i zaufaniem.

Wyślij przelew na konto FOR (w PLN): 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

KONTAKT DO AUTORÓW

Rafał Trzeciakowski

Ekonomista

e-mail: rafal.trzeciakowski@for.org.pl

Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju – FOR

ul. Ignacego Krasickiego 9A · 02-628 Warszawa · tel. +48 22 628 85 11

e-mail: info@for.org.pl · www.for.org.pl

[f/FundacjaFOR](https://www.facebook.com/FundacjaFOR) · [@FundacjaFOR](https://twitter.com/FundacjaFOR)